Financieel beleid voor je groep

Het vermogen van je Scoutinggroep bestaat niet alleen uit het geld dat je op de bank hebt staan. Voor de (wekelijkse) spelactiviteiten heeft je groep spelmateriaal, in je gebouw staat inventaris en je maakt als groep gebruik van een gebouw, terrein, wachtschip of een ander soort onderkomen. Materiaal, inventaris en accommodatie hebben allemaal een waarde die je naar een geldbedrag kunt vertalen.

Waarom wil je als groep voor deze onderdelen een goede waardebepaling doen en waarom zou je willen weten hoeveel iets kost of gekost heeft? Dit is belangrijk als je iets wilt of moet vervangen. Op zo'n moment wil je niet voor verrassingen komen te staan en is het handig als je al wat gespaard hebt.

Je zult als groep iets willen vervangen als het zo versleten is, dat je het niet meer goed en veilig kunt gebruiken. Dit kun je zien aankomen, waardoor je er voor kunt zorgen, dat je het geld beschikbaar hebt en je de vervanging kan doen zonder dat de voortgang van de activiteit belemmerd wordt. In sommige gevallen kun je niet aan zien komen dat je iets moet vervangen, bijvoorbeeld door brand of diefstal. Je raakt dan als groep van het ene op het andere moment alles kwijt.

Het is daarom belangrijk dat je als groep beleid maakt op financieel gebied en je financiën zo inricht dat je instaat bent om zowel na slijtage als bij een calamiteit de noodzakelijke vervangingen te doen.

Definities

Spelmateriaal

Spelmateriaal zijn de zaken die nodig zijn om het Scoutingspel van de verschillende speltakken te doen. Spelmateriaal kan verbruiksmateriaal of gebruiksmateriaal zijn. Verbruiksmateriaal gaat in principe korter dan een jaar mee en komt direct ten laste van de jaarlijkse exploitatie (verlies en winstrekening). Gebruiksmateriaal gaat langer dan een jaar mee en kan als bezit op de balans gezet worden. De waarde van deze bezittingen wordt gedurende de gebruiksperiode afgeschreven. Denk hierbij aan het kampeermateriaal, boten, kompassen/GPS'en, etc. Ook als gebruiksmateriaal geschonken is, is het verstandig om geld te gaan reserveren voor de toekomstige vervanging.

Inventaris

Een inventaris is een verzameling van voorwerpen, meestal meubels of gebruiksvoorwerpen, die allemaal in hetzelfde gebouw of op dezelfde plaats staan. De waarde van de inventaris moet je opnemen op de balans.

Onroerend goed

Een onroerend goed is grond of een pand (zaak) die duurzaam verenigd is met de grond. Een accommodatie met de bijbehorende grond valt onder de term onroerende goed. Op onroerend goed kan een hypothecaire lening worden afgesloten.

Balans

Een balans is een overzicht van de bezittingen, de schulden en het eigen vermogen van de groep op een bepaald moment.

Balanswaarde

De balanswaarde is de waarde waarmee eigendommen in de boeken van de groep vermeldt staan. Dit is de aanschafwaarde verminderd met afschrijving.

Afschrijving

Afschrijven is de boekhoudkundige benadering van de waardevermindering van bezittingen, bijvoorbeeld door veroudering van objecten. De voor een Scoutinggroep meest bruikbare afschrijvingsmethode is de lineaire methode waarbij de waarde ieder jaar met een gelijk bedrag verminderd.

Reserveren

Reserveren is het opzij leggen van geld voor in de toekomst te verwachten uitgaven. Op de balans wordt de reservering opgenomen.

Beleid

Het is belangrijk dat je als groep financieel beleid maakt voor de toekomst en op financieel gebied niet leeft bij de dag of niet verder vooruitkijkt dan een jaar. Zo ben je als groep in staat om op tijd (dus ook bij een calamiteit) de benodigde aankopen te doen. Het komt te vaak voor dat een groep bij een grote onderhoudsklus of bij een calamiteit niet beschikt over eigen geld.

Een goed financieel beleid opzetten doe je niet zomaar. Het begint bij het analyseren waar je op termijn geld voor nodig hebt. Hierbij kun je onderscheid maken tussen (toekomstige) vervangingen van materiaal of accommodatie, sparen voor groot onderhoud, en rekening houden met calamiteiten. We beperken ons in dit infoblad tot financieel beleid voor vervangingen en opvangen van calamiteiten. In het infoblad over meerjaren-onderhoudsplannen, wordt ingegaan op reserveren voor onderhoud.

De analyse begint met het inventariseren en vastleggen van het materiaal van je groep. Door in te schatten hoe lang materiaal (nog) meegaat, en of vervanging op termijn nodig is, leg je een basis voor een goed financieel beleid. Hiermee zorg je er voor dat je groep financieel gezond blijft en de jeugdleden ook op lange termijn gebruik kunnen maken van het spelmaterieel, inventaris, gebouw, wachtschip en terrein. Het is hierbij belangrijk dat je niet alleen keuzes maakt, maar ook de afwegingen vastlegt. Als je er bewust voor kiest om voor vervanging van bepaald materiaal niet te sparen, dan is het verstandig dit vast te leggen, zodat toekomstige besturen hier rekening mee kunnen houden. Natuurlijk is het ook belangrijk dat je je houdt aan de keuzes die je gemaakt hebt en niet alleen besluit om bepaalde bedragen te sparen, maar dit ook daadwerkelijk doet.

Als je over dit beleid met elkaar aan het nadenken bent, is het goed om je af te vragen wat er gaat gebeuren als je niet gespaard hebt. Bij een brand raak je al je spelmateriaal kwijt, kun je dan nog wel het Scoutingspel spelen? En wat doe je als de huur of erfpacht afloopt? Is er dan voldoende geld om ergens anders een gebouw voor hetzelfde bedrag te huren of een nieuw gebouw te realiseren?

Of vinden jullie het niet nodig om hier voor te sparen en wil je het risico lopen dat jullie groep na een calamiteit ophoud te bestaan?

Een onderdeel van het financiële beleid gaat over keuzes over het verzekeren van materiaal. Wil je je overal voor verzekeren, of kies je er voor om te sparen, zodat je met een calamiteit een spaarpotje hebt. Een goed financieel beleid vraagt ook om een periodieke herijking. Minimaal 1 keer per vier jaar kijk je naar de gemaakte afspraken. Toets of de uitgangspunten nog van toepassing zijn en controleer of je op schema ligt met het sparen.

Spelmateriaal en inventaris

Materiaal en inventaris zijn ervoor om gebruikt te worden en hierdoor zal het slijten. Om er voor te zorgen dat je in de toekomst versleten materiaal kunt vervangen is het nodig om tijdens het gebruik hier een kleine vergoeding voor te betalen. Binnen het financieel beleid betekent dit dat je gaat reserveren om een vervanging op termijn mogelijk te maken.

Om te weten te komen wat je op termijn wilt vervangen, begin je met een inventarisatie van wat je nu hebt. Maak een lijst waarin al het spelmateriaal en inventaris genoemd wordt. Noteer het materiaal, het aantal stuks, de aanschafwaarde en datum en maak een inschatting hoe lang het materiaal meegaat. Je kunt eventueel ook aangeven of het materiaal noodzakelijk is, en je dus voor vervanging

moet sparen, of dat het ‘nice to have’ is. Ook gekregen of gesponsord materiaal neem je in de lijst op. Is het tweedehands, dan maak je een inschatting van de nieuwwaarde en de tijd dat het materiaal nog meegaat. Deze lijst kun je ook gebruiken om de waarde van de inventaris voor de inboedelverzekering te bepalen.

Een richtlijn die je aan kunt houden voor de hoogte van het te sparen bedrag voor vervanging van inventaris op termijn is 80% van het totaal van de nieuwwaarde met een richtlijn van € 4.000,-- per speltak.

Bijvoorbeeld: bestaat je groep uit vijf speltakken, dan dient het spaardoel minimaal € 20.000,-- te zijn.

Voor een deel van dit spaardoel kun je ook een verzekering afsluiten, de inboedelverzekering. Deze keert geen geld uit voor vervanging bij slijtage, maar wel bij een calamiteit (brand of inbraak). Bij het afsluiten van deze verzekering maak je een afweging tussen de jaarlijks te betalen premie, het verzekerde bedrag en het deel dat je als groep zelf wilt sparen. Hou er rekening mee dat een inboedel verzekering gebaseerd is op de nieuwwaarde van al het materiaal en bij een calamiteit de dagwaarde uitkeert. Een verzekeraar gaat er dus ook van uit dat je al hebt gespaard voor vervanging op termijn.

Gebouw, wachtschip of een ander onderkomen

Bij het bepalen van het financieel beleid rondom je accommodatie (gebouw, wachtschip of ander onderkomen) is het van belang om te weten welke situatie bij jullie van toepassing is:

a) Eigen gebouw op eigen grond,

b) Eigen gebouw op gehuurde of gepachte grond,

c) Gehuurd gebouw op gehuurde grond.

Net als bij het materiaal begin je ook bij je accommodatie met het bepalen van de (vervangings)waarde. Een goede indicatie voor deze waarde geeft de brandverzekering, als je tenminste je opstallen door een erkende taxateur hebt laten taxateren. In de situatie a) en b) ben je zelf verantwoordelijk voor het afsluiten van de brandverzekering. In situatie c) is dat de eigenaar (verhuurder) van het gebouw. Weet je de nieuwbouwwaarde, dan kun je vervolgens bepalen op welke termijn je een gebouw moet vervangen. Hierna kun je bepalen hoeveel geld je per jaar opzij moet zetten. Om de vervangingstermijn te bepalen, maken we onderscheid in de drie bovengenoemde situaties.

- In situatie a) is de afschrijftermijn afhankelijk van het soort onderkomen. Voor een stenen gebouw kun je uitgaan van een periode van 50 jaar na nieuwbouw, voor een houten gebouw 30 jaar en voor een wachtschip 40 jaar.
- In situatie b) is niet het soort gebouw bepalend voor de afschrijvingsperiode, maar de looptijdtijd van de huur- of pachtovereenkomst. Wordt de overeenkomst niet voortgezet, dan wil je na afloop in staat zijn om ergens anders een nieuw onderkomen te realiseren. Is je gebouw verplaatsbaar, dan kun je na afloop van de overeenkomst je gebouw meenemen en elders weer opbouwen. In die situatie kun je bij een houten gebouw dus uitgaan van 30 jaar, maar moet je wel rekening met kosten voor verplaatsing en herbouw.
- Ook in situatie c) is de spaartermijn afhankelijk van de looptijdtijd van de huurovereenkomst. Na afloop van deze overeenkomst wil je in staat zijn om ergens anders een nieuw onderkomen te realiseren. Het is hierbij ook belangrijk om te rekening te houden met de huidige hoogte van je huurbedrag. Betaal je een marktconforme huur, dan zul je bij huur van een ander pand niet veel problemen ondervinden en heb je in je begroting voldoende ruimte. Betaal je geen huur of slechts een symbolisch bedrag, dan kan het in de toekomst wel eens lastig worden. Je kunt je dan afvragen is het niet verstandig is nu al van een hogere huur uit te gaan en het verschil te gebruiken om te sparen.

Een gemiddeld gebouw kost al snel 4 tot 6 ton. Het kan dus al snel gaan om een bedrag van € 10.000 tot € 20.000 per jaar dat gespaard zou moeten worden. Een bedrag dat voor de meeste Scoutinggroepen zonder drastische maatregelen niet op te brengen is.

Je moet dus gaan nadenken over de volgende vragen:

- Wat is het minimale bedrag dat nodig is om vervanging mogelijk te maken?
- Wat is de draagkracht van de groep en hoe is deze te versterken?

Als je naar de financiering van een nieuwe accommodatie kijkt kun je zes hoofdcomponenten onderscheiden:

- Eigen inbreng (reservering, acties, etc.);
- Sponsering (natura of geld);
- Subsidie (gemeente, provincie, Europa);
- Fondsen (Scouting Nederland Fonds, Jantje Beton, e.d.).
- Vreemd vermogen (lening, hypotheek);
- Zelfwerkzaamheid (dit kan veel omvatten);

Elk hoofdcomponent vormt een deel van de totale financiering. Om in te kunnen schatten hoeveel geld je jaarlijks moet reserveren, moet je op basis van je huidige kennis een inschatting maken van een realistische verdeling van financiering in de toekomst over deze componenten.

Het advies van Scouting Nederland is om er voor te zorgen dat minimaal het bedrag dat je inschat voor de eigen inbreng, sponsoring en zelfwerkzaamheid door de reservering op termijn gedekt is.

Relatie met de opstalverzekering

Voor je eigen gebouw heb je een opstalverzekering afgesloten. Hierdoor ben je in staat om bij een calamiteit je verloren gebouw te kunnen herbouwen. Aan deze verzekering heb je natuurlijk niets als je na verloop van tijd je gebouw wilt gaan vervangen omdat dit (technisch) nodig is.

Een opstalverzekering gaat uit van de herbouwwaarde van een gebouw van dezelfde omvang en bouwwijze. Als je regelmatig je gebouw laat taxeren, voorkom je dat je bij een calamiteit onderverzekerd bent. Je krijgt dan nl. maar een deel van de waarde uitgekeerd. Na een brand zal de uitkering van de verzekering niet voldoende zijn voor nieuwbouw. Vaak heb je aanvullende wensen en wil je die realiseren, bv een groter gebouw, verplaatsen naar een andere locatie, aanpassingen door veranderde regelgeving of een andere bouwwijze. Voor deze aanvullende kosten zul je dus aanvullende financiering moeten vinden, of spaargeld moeten hebben. Je kunt er natuurlijk voor kiezen om niet te verzekeren, maar alleen zelf te sparen. Je moet dan wel de discipline hebben om jaarlijks het vastgestelde bedrag opzij te leggen. Een risico is dat je gebouw verloren kan gaan, op een moment dat je nog onvoldoende gespaard hebt. In dat geval ben je blij als je toch een verzekering hebt afgesloten.

Eigen inbreng

Bij nieuwbouw van je pand doe je ook een beroep op derden, zoals fondsen of overheden. De eerste vraag die zij stellen, is wat de eigen bijdrage van je groep is. Heb je niet zelf gespaard, dan zullen fondsen minder snel geneigd zijn om ook bij te dragen. Als je als groep een goed lange termijn financieel beleid voert, en dus bewust voor toekomstige uitgaven spaart, geeft dat voor externe partijen een positief signaal en zijn ze sneller geneigd om met een bijdrage de groep te ondersteunen.

Ook Scouting Nederland vindt dat Scoutinggroepen over voldoende eigen vermogen moeten beschikken en dat het instant houden van het eigen vermogen een belangrijk onderdeel is van de bestuurlijke verantwoordelijkheid van de groepsbesturen.

Soms stellen gemeenten voorwaarden aan de maximale hoogte van het eigen vermogen van de groep bij het geven van een waarderingssubsidie. Met een goed financieel beleid, waardoor het doel van de geoormerkte reserveringen goed onderbouwd is, ben je als groep in staat om aan de subsidieverstrekker uit te leggen dat het eigen vermogen niet gebruikt wordt om te potten maar om calamiteiten c.q. in de toekomst te verwachtte uitgave mogelijk te maken.

Groot (vervangings)onderhoud

In het financiële beleid is, naast het sparen voor het opvangen van calamiteiten, het sparen voor groot (vervangingsonderhoud) ook een onderdeel dat aandacht nodig heeft. Ook hier geldt dat bewust sparen er voor zorgt dat je als groep in de toekomst niet voor onoverkomelijke problemen komt te staan. Scouting Nederland heeft een infoblad uitgegeven waarin de hulpmiddelen staan omschreven waarmee je een goede inventarisatie van het (vervangings)onderhoud kunt maken, en daarmee het spaardoel onderbouwd kunt bepalen.

Meer informatie

Blokhutwijzer, richtlijnen voor Scoutinggebouwen	www.scouting.nl
Accommodatieboek, hulpmiddel bij het beheer van je vastgoed	www.scouting.nl
Infoblad Onderhoud en vervanging	www.scouting.nl
Infoblad Onderhoud en vervanging inventarisatie	www.scouting.nl
Voorbeelden Financiële stukken groepsvereniging en beheersstichting	www.scouting.nl
Infoblad Financiële tips	www.scouting.nl
Informatie over verzekeringen	www.scouting.nl

Ondanks dat Scouting Nederland probeert de infobladen zo up-to-date mogelijk te houden, kan het voorkomen dat er inmiddels nieuwe regelgeving is afgekondigd. De tekst van de geldende wet- en regelgeving is bepalend. Aan deze informatie kunnen geen rechten worden ontleend.